

КЕНГЕШ

Май указланы толтурур ючюн, ишни бютюнда тири бардырырга

Тюнене Республиканы Правительствоу юйюнде КъМР-ни Башчысында РФ-ни Президентини бир-бир май бурюклары толтуруу эмда социал-экономика айныуу керюмдюлерини мониторинг этюу жаны бла советни кенгеш болганды. Аны ишине министерстволаны, къауум ведомстволаны, жер-жерли администрациялары башчылары да къатышанды.

Сагынылган бурюклары толтуруу, Юрий Коков белгилегенича, битеу Къабарты-Малкъарны жашауунда бек уллу магнананы тутады. Советни алгыннгы жыйлыуларында ол борчланы тамамлар хыялсанда тийишли рекомендацияла этилгенлей тургандыла. Республиканы даражада угъай, жер-жерде да жыйлыула бардырыладыла, мадарла да этиледиле.

Президент салган борчла, айтылганыча, аслам кесек сфераланы айнтырырга чакырылды. Саулуук сакълау системаны биллими кадрла бла жалчытуу, анда урунгананы устакчыларын бекерюу, адамланы дарманла эмда медицина болушлук бла ишаннгылы жалчытуу, тюрю-тюрю аруулан, къыйын болумладан блгенлени азайтуу белгилениди.

Аны бла бирге адамланы тозураган юйлерден кечерюуге, кеп сабийли юйлерге библик этюуге, ол санда аланы жер участкала бла жалчытууга, садиклени санын кечерюуге, алауа очередалени кетерюуге, библиекталаны китапла бла толтурууга да эс бурладыла. Тюрю-тюрю къауулагыла кетиргенде болушк сылтаулана азайтуу, милете аралы келешимюню кочлендируу, экстремизмни жолун кесюу, жангы ишни жерле кзуруу, инвестицияны кечерюу, сакъталаны ондуруу эмда кеп баша борчла да салынадыла. Алары эсгергенден сора, Юрий Коков белгиленген

«жол картадан» бир жанына таймай, ишни тохтаусуз, тынгылы бардырып тургуба кереликсин чертгенди.

Къабарты-Малкъарны Къырал кенгешчиси Хачим Кармоков сагынылган бурюклары жашауда бардыруу бютюнюнде не халда болганыны юсюнден билдиргенди, кемчиликлени да тура этгенди. «Битеу къыралны жашауун арталында иглендирирге деп салынган борчланы толтуруу алай тынч тюйюлду. Ала белгиленгенни бир ненча жыл болады. Ол кезюнде жашау, бир-бир излемле да тюрленгендиле, алай ишни къыйынлыгы андан азаймаганды», - дегенди ол. Биринчиден, Кармоков толтургуба бегирек да къыйын болган борчланы бирин - адамланы жашау журтла бла байламы болумларын эмда коммуналны жумушланы качествосун кечерюуно юслеринден айтханды. Сагынылган болуму иглендирирге, аны оюмуна кере, республикада жашаганданы 60 проценти излейди. Ол соьблен аламы барына да онг берирге керекди. «Указда, аны тамамлар улутда, ипотека-накопительни система кзуаргуба кереликсини юсюнден айтылады. Алай ол а

бизде этилгенди. Ахыр беш жылны ичинде республикада сегиз минден артык ипотека кредит берилгенди, ол а кеп тюйюлду. Дагыда, бурюкда келтирилген жорукуба кере, бютюнюнде былай кредитле 8,8 процент бла берилрге керекди. Алай аны бир банк да унарык тюйюлду», - деп чертгенди ол.

2012-2015 жылланы чекеринде республикада бир миллионга жуук квадрат метр жашау журт ишленгенди. Алары 85 проценти эчи иели юйледиле. Дагыда онтогуз кеп фатарлы юй берилгенди хайырлангыра.

Кеп сабийли юйлерини эмда баша категориялары жер ююшле бла жалчытууда болум аз-маз иглене барганын белгилегенди Кармоков. Тийишли бурюкда аламы тынгылы инфраструктурасы да болургуба керекди деп айтылды, алай аны этген а тынч тюйюлду, дегенди ол. Бютюнюнде былай очереде турганын саны 3,5 минг чаклы болады, аладан бир мингине былыны ачырына дер алай уакталла берилликдиле.

Тозураган юйлене кетерюу жаны бла да иш жеринден тебил башлаганды. Аны тамамларгуба кзырал да болушлук этеди. Рай-

онла да ишни къолгуба алгандыла. «Нальчикде уа, бегирек да аны ара районунда, былай юйлене саны бек кепю, алай бу жаны бла артык мадар этилмейди», - дегенди Хачим Кармоков. Ол а програманы кечге къалыр деген кыоркуну чыгарды, деп къошанды.

Бек ити жетишимле болганын 599-чу бурюкуну толтурууда эсленгенлерин белгилегенди республиканы Къырал кенгешчиси. «Мында керюмюде кзууандырынадыла. Сэз ючюн, бютюнюнде сабий садлагла очереде арталык да жокудыла. Дагыда 25-65 - жыллыклары араларында квалификацияны кочлендируу жаны бла борч да толтурулганды. Эчи орта билем берюу учуредениланы ючден биринде сакъталыга та онгла кзуарылгандыла. Кеп кзырал жумушланы тамамлау араланы ачы жаны бла республика саулай кзыралда алчылары санына киреди. Бу иш бизде толуунлай таман этилгенди. Къошак билем берюуде да жетишимле ба-мыдыла.

Тозураган юйлене кетерюу жаны бла да иш жеринден тебил башлаганды. Аны тамамларгуба кзырал да болушлук этеди. Рай-

Ахыры 2-чи беттеди.

КъМР-ни Башчысы

Юрий Коков Къабарты-Малкъарны халкъ художниги Мухадин Кишев эмда аны юй бийчеси бла тюбешгенди

Тюнене Правительствоу юйюнде Юрий Коков Мухадин Кишев эмда аны юй бийчеси, искусствовед Жакин Длана Мосс бла тюбешгенди. Халкъ художниги республиканы оюнуусуна хушерли жаш тюлю бла бардырган ишнини юсюнден халарлаганды. Тебен Куркужинде, Бахсанда шкколада, Сабий чыгармачылыкны «Кюн шахар» академиясында устаны дерслери болгандыла. Академияга уа художник кеси ишлеген суратпадан бирин саугалаганды.

«Сизни чыгармачылыгыгызгуба, - дегенди Къабарты-Малкъарны Башчысы, - жамауат уллу эс бурды. Ишлеригиз республиканы музейлеринде кеп санда болургуба керекди, ол магнаналды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоу пресслужбасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал саугала жаны бла комиссияны къауумун къабыл керюуно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал саугала жаны бла комиссияны къауумун къабыл керюуге.
2. «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал саугала жаны бла комиссияны къауумун къабыл керюуно юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2016 жылда 24 ноябрь, №145-УТ

Малкъар Республиканы Башчысыны 2015 жылда 24 августда чыгарылган 113-УТ номерли Указы ючюн тас этгенге санарга. 3. Бу Указ анга къол салынган юнден башлап кочюне киреди.

Ю. КОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2016 жылда 24 ноябрьде чыгарылган 145-УТ номерли Указы бла къабыл керюлгенди Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Къырал саугала жаны бла комиссияны

КЪАУМУ

- Кодзоков И.М.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны тамамтасы (Комиссияны председатели)
- Сарбашаны С.М.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны тамамтасы орубасары - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны жер-жерли самоуправляны ишлери жаны бла управленисны начальниги (Комиссияны председатели орубасары)
- Алтузов Ю.К.** - бийик билем берген «Х.М.Бербеков аты Къабарты-Малкъар кзырал университет» федерал кзырал бюджет билим берюу учуреденияны ректору (ырызлыгына кере)
- Амшокова Ф.К.** - «Къабарты-Малкъар Республиканы Профсоюз организацияларыны биригию» Союзу председатели (ырызлыгына кере)
- Ахохов Т.Б.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председателини орубасары

- Товоров С.А.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председателини биринчи орубасары - Къабарты-Малкъар Республиканы эл мюлк министри
- Емузова Н.Г.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председателини орубасары - Къабарты-Малкъар Республиканы билим берюу, илму эмда жаш тюлюно ишлери жаны бла министри
- Жанатайлы С.А.** - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председателини орубасары
- Кумухов М.Л.** - Къабарты-Малкъар Республиканы культура министри
- Маслов Н.А.** - «Къабарты-Малкъар Республиканы муниципал кзуаруларыны совети» Ассоциацияны толтуруучу директору (ырызлыгына кере)
- Расторгуева С.А.** - Къабарты-Малкъар Республиканы саулуук саклау министри
- Тюбейлан А.И.** - Къабарты-Малкъар Республиканы урунуу, иш бла жалчытуу эмда социал кзуоруулау министри

АСКЕРГЕ АЛЫУ

Албугартхан эсленгенди

Черек районда бу кюнде аскерге чакырыу жаны бла кюз арты кампания белгиленген планга эмда комиссияны графинге кере барды. Ахыргы оран ишлеген кюндю ичинде 792 жаш чакырылганды. План бла 29-су алынырык эмда да, аламы саны отуз бир адиге габ жетирди, армияга жибергендиле деп билдиргендиле бизге Черек район администрациясыны пресслужбасындан.

Бу жол Зарагж, Герпегеж эмда Бабугент элдеде эсел иш тынгылы бардырылганын белгилерге тийишлиди. Комиссияны председатели, район администрацияны ишни кзуруу жаны бла управленисны башчысы Байсыланы Харун айтханга кере, аскер борчун толтуруудан кесин албугартхан чыкмаганды.

Бир жылы кзыралны Саууланган кючлеринде къылуук этип къайтан жаш ишле-

сылтаусуз алынганын ким да биледи. Граждан борчларын тынгылы толтуруу бек магнаналы эмда хайыры болуугуна келле тюшонгендиле. Шендугуло росейли аскер жаш адамны андан ары жашауунда социал лифтчады.

Андан сора да, кепле контракт бла къуллук этерге къаладыла.

Ана тилибизде газетибиз ыкыгы беш кере чыгыды. Ол бизге бек уллу насынды. Аны себепли анга жазылырга барыбыз да борчулбуз. Ол хар таулу юйюрге керекли!

Бизни корр.
Байтууганланы Исмайыл.

Сорюу

Президентге ыразы болганыланы саны - 86 процент

Ол а 2012 жылдан бери бек уллу керюмюге саналады. Левада-Центр бардырган соруулагуба кере, Россейде Владимир Путин ишин бардыруу халын жаратканы саны 86 процент болганды. 2012 жылда уа аллайла жаланда 63 проценти тутхандыла.

Дагыда, ол соруулары эселлери кергостгендиле, премьерге чыраы болганын саны да эсгенди. Дмитрий Медведевини ишин жаратканы 52 проценти, саулай Правительствоуна уа - 50 проценти тутхандыла. Кзырал Думаны рейтинг алашарканды, аны ишин соругулананы 44 проценти жаратдыла. Алары кенг айтылган политиклени араларында уа Владимир Путин биринчи жаны алады, аны ызындан а, алгынчы, кзуоруулары министр Сергей Шойгу (27 процент) бла, тыш кзыралла бла ишлени министри Сергей Лавров (25 процент) бардыла.

Дмитрий СМЕРНОВ. Интернет.

ДЕПУТАТ КЪАЙГЫРЫУЛА

Бир-бирлени тилеклерин узакъгуба созмай тамамларгуба къолдан келгенди

Росей Федерацияны Федерал Жыйлыууну Къырал Думасыны депутаты Ирина Марьяш, Нальчикде бир къауум адам бла тюбешип, аламы тилеклерине бла тарыгъуларына тынгылаганды. Битеу да жетеулен келгенди анга жарсыларын билдирди. Ала уа коммунал мюлк, медицина, жашау журтла бла байламы эдиле.

Алайды да, Шогенцуков орамда 37-чи номерли юйде жашагуба депутатдан аламы арбаларын тап халгуба келтирирге себеплик этерин тилегенди. Аны тегереги тозурады, асфальт салынамаганды, сабийле ишчюна жер, олтуруп солучу шинтикле да жокудула. Парламентарий келир жыл «Единая Россияны» парти проект жашауда бардырылып башланырыгын, анга этерге онт тапмай къаллыкдыла, анга кере уа, кадрланы да къысартыргуба тюшерик болуп, Ирина Марьяш бу ишин тинтирге, республиканы эмда федерал спорт министерстволаны келечилери бла тюбешип, аны эсюерге сз бергенди.

«Мен, Къырал Думаны депутатына эмда «Единая Россия» партианы членича, жамауатны жарытхан кемчиликлени билдирге, керек болса, тарыкган адамланы власть органла бла байламыкыларын кзуаргуба борчумула. Кеплени жумушларын олсагват тамамлап къюр аман жокуду, алай регионлада приёи барганын ичинде башеуленни тилеклери узакъгуба созмай толтурулгандыла, - дегенди Ирина Марьяш, тюбешулерини эселлери чыгарыла.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Жазылыу 2016

Чурумла излерге угъай, болушургуба керекбиз

Жазмасы болган миллет емюрюкю деп бошан айтыла болмаз. Биз ана тилибизде газет, журналла, китапла да чыкыгуба ала бла ектеленебиз. «Заман» а халкъыбызны тарыхына магнаналы жер алганына сзс да жокуду.

Ол кзуарылганы токъсан жылдан атлаганды. Ма андан бери тарыхыбызны, адет-тюрелерибизни, маданиятыбызны, адабиятыбызны айнуу жолларыны, халкъыбызны жетишмелерини, жарсыларыны, хушерли жаш тюбешюню юслеринден билдиргенлей турды.

Бусагъатда да керюп турабыз газетибиз кюнде-кюнде ишленди ишени бола барганын. Ол алай болуп ючюн, анда ишленген кыралардан кемчигени азылдыла кече-жон демегенлей, армай-талмай ко-

решедиле. Бюгонден тамблагуба газетини чыгарыу ючюн, къылай бир кюч сапырга керекли! Аны кепле ангыламайдыла.

Бизни корр.

Май указланы толтурур ючюн, ишни бютунда тири бардырырга

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Алай этер иш да аз туюлдо. Докладчы айтканча, энди районда болуучу игиликтерге да эс бургурга тийишпили. Ханим Кармоков Саулук саклау эмда Уруну, иш бла жалчытуу эмда социал куюрулуу министрстволаны бу жаны бла ишлерине бийик багы бичгенди. Ала жарашдырган материалда саулук саклау, адамланы жашау болуучу игиликтерди, иш хакыны өлчөмүн тергөү жаны бла тынгылы информация берилгенин туура этгенди.

Указланы араланды ачык кез кырамын, сезюсю, экономиканы айнытуу бла байламлы болган борчул изилдөө. Анда уа баш жери основноу капиталга этилик инвестициялары регионну бителуу продуктуны өлчөмүн 25-27 процентине жеттирүү алады. Бюджеттинде уа ол 23 процентинде, башкача айтканда 31 миллиард сом. Производстволуу сферага бла алай болмаганга ол инвестицияланы негизги бири жиберилгенин ачык белгилерге чакырганды Кармоков. Нек дегенде, биринчиден, бюджетни ондуруу амал чыгарды, экинчиден

а, жалаңда кыранчага келтирди (социальный сфера).

Инвестиция проектлени юсюндөн айтканда, алаңы саны 60 чаклы болады, барыны да багысы көп кыламы 400 миллиард сомга жетеди. Алаңы арасында «Этана» производстволуу комплексни курулушу эңчи жерни алады. Белгилесича, аны багысы 12,9 миллиард доллар болады. Ол кеси да юч кесекке бөлүнөди. Биринчиси Таманада порт куруура бла байламды. Кыялган акиси уа - таза суу эмда полиэтилендефталт чыгаруу производстволанды. Башка проектлени юсюндөн айтканда, Кармоков алаңы жашауду бардырырга амал болуугуну бла болмазырган шарт аңгыларга чакырганды.

Жер-жерли бюджетлени ондурууга да ол бийик магына бергенди. Сөз мында ол негиз бу налогу муниципалитетлере берүүнө юсюндөн бармады. «Алай ол тиреледе жыйылган налогладан бюжетинде өлчөмүн асламырак юлюшнө арха кыйтарса, ол алада көп жумушланы тамамларга онг берик эди», - дегенди Кырал кенешчиси.

Адамланы жумушларын жалчытууну кесектен иги-

ленириде жетишимле баюндыла. Бек биринчиден ол, башында айтылганыча, МФЦ-ланы толусунай ишлеп бошоганы бла байламды. «Бир терезе» деген амал бла жумушланы жалчытуу, алаңы тамамларга эм көбюсю - онбеш минут беруу - ала да тотурулгандыла», - дегенди Кармоков.

Оноучу кадрланы бла ишчилени хакларыны орталкы өлчөмүн төнгөлдирсе, башкалыгы юч кереден артык болмазга керекди. Докладчы белгилегенича, саулук саклауда бу керюмдө андан аз-маз озады. Бегирек кем а - 1,4 - культура бөлөмдөди. Орталкы айлыкны өлчөмү уа быйыл 20,9 минг сом болганды.

Миллетлени арасында мамирлыкны курууда болуу осал туюлдо. Сагынылган борчланы санында, алаңы мажал этиу умутта кырал жюз тийишли киталпы тизмесин кураганды да, ала бла библиотекаланы жалчытырга деген да барды. Кенешче айтылганыча, жалаңда бир-эки муниципалитеттен кыялганларында, ол иш жарты-куурту тамамланды. «Ол жюз киталпы сатып алганды не кызылчыгы

барды», - деп сорганды районланы бла шахар округланы администрацияларыны тама-таларына докладчы. Бу вопросну чеклеринде миграцияны юсюндөн да сагынылганды. Кармоков билдиргенича, быйыл республикадан тышына жети минг адам чыкканды, беруу уа беш минг адам келгенди. «Кимледиле ала, не миллетиле, аны адам эсге аламыды», - деп, бу вопросну эңчи контролда тутарга чакырганды.

Кыаум буйрукчланы толтуруу жаны бла ишни юсюндөн кыска отчбтерлени КМР-ни Правительствоосууну Председателини орунбасары Владимир Болотоков эмда бир нечча министрстволаны тама-талары да көргөзгөндиле. Алада адамла бла жалчытуу, тийишли кадрланы жазыруу политиканы бардыруу, ЖКК-да жумушланы кесектен игилирүүнү эм башка вопросла сюзюлгөндиле.

Кенешчи ахырында Юрий Коков указланы толтурууну магынасын кыйтарып чертеди эмда тийишли рекомендацияла этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Белгилеу

Тийишлисича хурметлегендиле

Озган байрым кюн Нальчикде «Дабарага» кафеде Аныны конюне жораланган байрам болганды. Аны шахар округу администрациясы Тишируулары советини эмда КМР-ни Пенсиячыларыны союзуну себепликтери бла кураганды. Аны ол кюн сыйлы кыонаклары уа көп сабиле ёсдорген, медицинада, билим берууде, ишмуда, спортта, маданиятта, адабиятта да атларын айтдырган анала эдиле.

Байрамны КМР-ни сыйлы артисткасы Ирина Даурова аналагга жораланган жыр бла аңханды. Ызы бла КМР-ни Башчысыны экономика жаны бла кенешчиси Уналаны Аминат, Тишируулары республикалы советини председатели Аюлат Каскулова, шахар организацияны башчысы Лидия Дигешева жыйылганылы алгышлагандыла, алага алимте, атлары айтылган спортчула, артистле, аскерчиле, дагыда башка усталкыла да жетишмилуурунган жашланы, кызыланы ёсдоргенери ючюн ырызлыклары билдиргендиле.

Республиканы тюрлю-тюрлю жерлеринде жетишмилуурунган тишируулары атлары мактуу бла айтылганды. Алаңы араларында Пеля Дадали, Тауекеланы Галина, Мотайланы Светлана, Тлапшкова Зоя, Беппайланы Роза, Машукова Людмила, Лидия Азикова, Телпеланы Раа, дагыда көп башкалар эдиле. Алага мактуу сөзле бла бирге эсе кызылчы саугала да берилгендиле.

Аналагга аталган байрам

бютон жарык болур ючюн а, Искусстволаны Кыабарты-Малкыар кырал институтуну студентлери Рахилаяны Мария, Акьоблатланы Астемир, Тимур Балкызов да хунерликлерин амагындауула. Байрамны курулушу бардырырга уа «Лазурный» токени директору Холаланы Жанна, Тишируулары советини членлери Лариса Бабуюева, Светлана Баранюнова, Марина Долова, Римма Куммыкова, Светлана Пшибиева, Елмезланы Зайнаф, Зоя Тлапшкова, Светлана Хаупшева, Римма Эльдарова, «Консалтинг-Аудит-Эксперт» ООО-ну баш директору Наталья Чупова да юлюшлерин кысхандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Сюймекликлерин ачыкылагандыла

Бек биринчи сезю адамны «анамды». Ол кеси да дуния башында хар тилде бирча кычыуун эшитиледи. Ол жашауну башланганды, жылуу кырамы, кичюлю сүйгөн жорекди, отуруу кылдыла», - биллай айтыла бла башлаганды Аныны конюне аталган огонёну КСР-ни башчысы Фатима.

Алаңы алгышларга КМР-ни Башчысыны кенешчиси Уналаны Аминат, республиканы Тиширууларыны союзуну Маданият юйюнде «Поклон вам, дорогие мамы...» деген байрамга юч эм андан көп сабиле ёсдорген тишируула жыйылгандыла: Огьары Маданияттан Хасауланы Галина бла Миссирланы Фатима, Жемталадан Ари-на Гергова бла Улбашланы Мадина, Бзынгандан Шауаланы Мадина, Гергеж-Жеке Бийчекуланы Лейла,

Зарагидден Асият Карданова, Кыара-Суудан Кючмезланы Мария, Бабугенден Кыдырланы Лариса бла Мокьаланы Зукура, Огьары Жемталадан Ностуланы Ариуяна, Кысхатаудан Эфендияны Тахмина бла Хоханланы Фатима.

Алаңы алгышларга КМР-ни Башчысыны кенешчиси Уналаны Аминат, республиканы Тиширууларыны союзуну Маданият юйюнде «Поклон вам, дорогие мамы...» деген байрамга юч эм андан көп сабиле ёсдорген тишируула жыйылгандыла: Огьары Маданияттан Хасауланы Галина бла Миссирланы Фатима, Жемталадан Арина Гергова бла Улбашланы Мадина, Бзынгандан Шауаланы Мадина, Гергеж-Жеке Бийчекуланы Лейла,

пугуз» - дегенди Улбаш улу. Андан сора аналагга ариу айтырга, ала аны эшитирге онглары болган кыадарда жетиширге кереклисини чертегенди.

Ариу алгышла, саугала, жыр-төлөсү, «Нор» сийли сауда юйюргөн сабилени сахна номерлери - ала барысы да хар адамны жашауну да бийик магынаны тутхан тиширууга жораланган эдиле. Алай бла, Черек муниципал районну жер-жерли администрациясына культура бөлөмю эм Кысхатауну район Маданият юйюню ишчилери кураган байрам жарык халда озганды.

Бизни корр.

Жюреклене кюзггаган тизгинле

Нальчик шахарны Ара библиотеказында Тишируулары совети Аныны конюне аталган поэзия тобелуу бардырыганди. Ол белгиле намзучула Ахматланы Сафарияны эм Мария Виндиджеваны чыгармачылыктарына жораланган эди.

Сагынылган советини башчысы Лидия Дигешева биллай иш бурунгуу Римде окуна бардырылганын чертеди. Бусагытта тишируулага сый бермеген кырал жокчу, алай аны хар жерде башка заманда бардырадыла. «Адамга анадан багалы бир инсан да жокчу. Ала жарсыубузда жасарган, кыуанычыбызда өктемленген, не заманда да кыруу-коч берген адамдыла», - дегенди Дигешева. КМР-ни медицина кол-

леджини студентлери Ахматланы Сафарияны назмулары окуганда, жыйылганла шум болган эдиле. Поэт, тишируулары байрам бла алгышлагандан сора: «Анады керти адамдыг, билегин. Огурулукуну, сыймекликни кыласы», - дегенди. Мария Виндиджева жырлагга назмула кылай жазганын айтканды. Ол сабиле садлаа көп балалагга ана тилерин иги билдиргендерге да жарсыганды.

Ахматланы Сафариян бла Виндиджева Мария чыгармалары ана эм орус тилдеде окуугандыла. Жыйылганла уа назмуулары хар бири бла эңчи тобеширге сүйгөнлери билдиргендиле. Көпте тынгылаган кезулеринде көз жашларын тылгамгандыла. Тобеширде Купуйланы Кыайсыны, Расул Гамзатову, Юрий Шмидтин, Николай Некрасову чыгармалары да айтылгандыла. Нальчик шахарны Ара библиотека системасыны директору Людмила Машукова битеуини литературада анага жораланган назмулары кими да жорегине жетерча кичюлери болганын чертегенди. Лидия Дигешева уа поздравланы суратла саугалаганды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Сурат авторуна.

БАШЛАМЧЫЛЫКЪ

КамАЗ-ны мурдорунда автоцистернала чыгарадыла

Чегем районда Российе машинала чыгаруучуларыны союзуну кирген «ТРОТТЕР» завод КамАЗ машиналары мурдорунда автоцистернала чыгарып башлаганды, деп билдирди Машинала чыгаруучуларыны союзуну КМР-де бөлөмюно таматасы Анор Тхамков.

Автоцистернада газ отлуучу бир жары элтирге жаны бир кезуиню ичиде сакларга жарарыкты. Техника кыоркчусулук система бла жалчытылганды. Аны машиналага биллай отлук куйган

станцияны (АГЗС) орунунда негизинде автоцистернага газ керек өбөктөлдө да хайырлангырга болукчу. Ол кеси да газ отлукча кыоркчуулу жюклини ташуу жаны бла халкыла аралы ишчилерге эмда Таможня союзуну техника регламентине да келешеди.

ТРОТТЕР АЦТ-20 автоцистернага жыйырма кубометр отлук киреди. Болсада жуукку заманда аны башка тюрлюлери да чыгарылып теберикиди.

Бизни корр.

Кыайгырыуу

Турмушларын танг женгиллендире

РФ-ни Социал страховани фондуну КМР-де регион бөлөмюнде кыялуу болган 16 адамга озган байрым кюн «Лада Гранта» автомобильден ачычланы кыуаччы халда бергенди. Бөлөмюно башчысы орунбасары Андрей Лобач, машиналары ишлери мындан ары барыр жерлерине

бир тюрлю чырмаусуз чыгар онглары болганын да айтып, ала кыуачны бла жюрюрлени, жолда уа алага жашил чыракыла жанарларын сыйгенин билдиргенди. Транспорт кыюлу болгандыла олсакты руль артына олтургандыла, фонхда алага дайым да кыайгырып турганы ючюн ыспас сезле айтхандыла.

Машинала медицина-социал экспертиза эркин этгенлеге эмда машинаны жюрюрторге бир тюрлю тыйгычы болмагандыла бериледи. Алай улоу аны жюрюрторжк адамны санында кыялууна кере жарашдырылганды. Аны хайырланууу болжалы жети жылды. Алага ремонт этиуге эмда жау-отлук материаллага ахчаны да фонд кеси бөледу. Хар замандача, бу жол да машиналары республиканы районларында бла шархарларнда жашагандыла алгандыла.

Социал страховани фондуну регион бөлөмю ишлей турганлай санына кыялуу тюржюргөнгө, ишлеген жерлеринде аруу тапханага медицина, социал, реабилитация этер ючюн деп отуз миллиондан артык сом бөлгөди. Ол санда беш миллион сомну техника, протез-ортопедия керекле бла жалчытууга.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

СУРАТЛАДА: машинала; Андрей Лобач ачычыланы берген кезуу.

Суратланы автор алганды.

УСТАЛЫКЪ

Нейрохирургла Нальчикде саусузну баш сюегинде тешикни «жапхандыла»

Нобрыни ал коньеринде Республиканы клиника больницыга 19-жылкык жаш келип, баш сюегин «жамарлары» тилгенди. Ол айтхана кере, Сонде ишлей турган жеринде ол уллу бийиктен жыгылганды да, башын ачыканды. Врачла аны жанын сау кыалдыргандыла, алай жаны алага баш сюегини бир кесегин а кетериге тошгөнди.

байламлы регион арасыны башчысы Заур Кожаяв биллай айтды: «Алгын алай затха тобөмөгөнбиз, болсада операция бардырырга тауекел болгандыбыз. Томография жашны башчыны онг жанында сюегини иги кесиги (15х12 сантиметр) кетип турганын көргөзгөндү. Улуу болмаган тешикни тиган сетка бла жабар онг барды, алай бизге уа баш сюекни иги кесегин кыйтарырга, башкача айтканда, тигандан трансплантатны, тешикни жабарча, анга

келширча жарашдырырга тошгөнди. Ма ол артыкыда кыйын эди». Бу иште Кыабарты-Малкыар кырал университетини органикасыя химия кафедрасында ишлеген Азамат Каширова улду болушук этгенди. Ол ЗУ-принтерде керекли модельни курашдырганды. Андан сора уа темир узат Атыргазланы Азамат тиган трансплантатны ишлеп бергенди.

Операцияны нейрохирург, медицина имулануы кандидаты

Заур Кожаяв ассистентле Кристина Бенин, Надира Аюбова эмда Фекиланы Жанна бирге бардыргандыла. Бусагытта жаш адамны баш сюегинде кемчилик кетерилгенди, саусузну халы игенди.

Республиканы клиника больницаны Къан тамырла бла

Культура

Озган барак кюн Максим Горький атлы орус драма театрынын актёрлары Грозный шахарда Совет Союзу Жигити Х.Нуроддинову атын жюриотен кырал драма театры сахнасында «Жаралы таш» деген спектаклини көргөзгөндө. Аны Гуртуланы Салихи чыгармасына көрө РФ-ни бля КМР-ни искусстволарыны сыйлы куулукчуусу, Кыргыз-Малкыарны Кырал саугасыны лауреаты Султан Теуважев салганды.

«Жаралы таш» - Чечен театры сахнасында

Спектакльге кыраарга келгенге асыры келден, улту залда оюслор жер окуна жок эди. Сахадан, актёрларыбыз айтып, Кыйасыны кен намулары аштыгилденди. Он кезуде уа документти кадрла, пост сау заманды алынган видеореоликте көр-погилгенди, аны азуу да аштыгилденди. Жыйылган жамауат спектаклини кезионде көп кер, өрге кобул, кларк кыагыланды. Оюн болуш-гандан сора да кырау-чула, ий кесек заманын сюеилп, кеталмай тургандыла.

«Мен» - деп, ол авторга, актёрларда да жорер ырызлыгынын билдиргенди. Орун бля сахнага кырал ларыбыз айтып, Кыйасыны кен намулары аштыгилденди. Он кезуде уа документти кадрла, пост сау заманды алынган видеореоликте көр-погилгенди, аны азуу да аштыгилденди. Жыйылган жамауат спектаклини кезионде көп кер, өрге кобул, кларк кыагыланды. Оюн болуш-гандан сора да кырау-чула, ий кесек заманын сюеилп, кеталмай тургандыла.

Теуважев, актёрла Созайланы Илияс, Олег Гусинов, Ислам Канкулов, Фатимат Куршаева, Алим Кушиков, Татьяна Кардуюва уа Чечен Республиканын Кылтура министрствосуну кылтурукчуусу Аиша Абдулсалимова уа былай хабарлаганды: «Бизде уруш барган жылда мен ююором бля Нальчикде турганым. Кыйасыны назмуларын ары дери да окугунанма, алай бир жол а Долиноде малкыр халкыны көчгөнчюнолюкде жоюлган кыралыны меморалдыан барып, анда аны, Казим хажини ююслеринде аштыгилденди сора, киталарын табып окугунан эдим.

Кыйасыны «Жаралы таш» деген назму жыйымдыгы юююмдеди. Бюгюн ишим келден, бери келип, сахна оюнуга кыраар алышым жок эди. Болсада, ол Кыйасыны ююслеринде болганын аштыгилденди. Битеу жумушларымыз да кыюоп, салып келгенме. Бу адамны кыадыр сынар ючюн кыюмалганды. Болсада ол отгуоруу болмаганды, дунинга ачык кезден кыраарганды. Сау болсунда актёрла, бек аламан ойга-андыла, авторга уа бютюнда ырызайма».

Рамзан деген жаш а бизден узаак болмай отура эди. Оюну ахырында ол: «Мен алыкка былай спектакль көргөнгөм. Сизни жерештигиз керти да алай жигит адаммы эди огуесе автор семгирини этгенди?» - деп сорганды. «Ол керти да кыраа билмеген, сеймилдик адам эди» - дегенбизде, аны киталарын окумай кыюймал деп кыаст этгенди.

ХОПЛАНЫ Маризат. Суратла авторундула.

ДАТА

Алгъа таукел кыраайдыла, салгъан муратларына жетерге келленгиле

Токъсан жыл адам-гъа да кен тоюлоду, элге уа бютюнда азы: Алай ма ол кысык заманы ичиде Кзабар-ты-Малкыарны Лескен районунда орналган Озрек эли махтаулу иш-лери, бек башы уа ала-мат адамлары бля атын айтыганды.

Кырааргандыла. Кори-дорда узун столла татлы ашарыкыладан, сууладан толудула, айхай да, дигер адетдеча, коч хычин да салыныды. Ол а бу элде кеп миллетле шөхлук-ну саклай, бир ююор-деча жашаганыларны белгисиди. Кабаловле, Кебековла, Царикаевле, Темиркановла, Галачиве-ле, Кумеховла, Хаевла, Кардановла, Галеевле, Дреевле... - ма бу элде башха тукъумланы бир неча телюсю алышын-ганды мыйна.

Шабат кюн озрекчле сюйген элперини юби-лейин кыуанчыла халда белгилегенди. Байрам Мурадн Кебеков атлы орта шюклу жыйылдула бардырылуучу залында барганды. Эпчилени алгъшыларга Кзабар-ты-Малкыарны, Шимал Осетия-Аланины да парламенттерини, пра-вительстволарыны келе-чилери, мындан чык-гъан белгилли алимле,

Болсада ала келерини адет-төлерин, тиллерин да сакъалягандыла. Биюнолюкде Озрекни ююс-ден ол дигер култураны «миллет паркыды» деп айтырга болуукъду. Сөз ючюн, «Нартон агъдау»

эктемлик бля айтадыла. Бюгюнлюкде бу элде 450 ююор барды, минг бля жарым адам жашай-ды. Айхай да, былай элде кемчиликке да болмай кыалмайдыла. Юбиляр-ла ала ны да букъдуруу

да аз болгандыла. Ма-данит ююно кырушулу башланганын онжети жыл болады, элде жа-ланда бир школ, сабий сад бардыла, жоллага эртенден бери да ремонт этилгенди. Жаш адам-ла Нальчикте, Владикав-казга окурга кетип, андан элге кыайтмай кыаладыла, ол жери по-ликликни, стацюрдан да жыйылгандыла.

Алай ол кемчиликке да кырамай, озрекчи-ле келир заманга уллу шанынуулук бля кыраайдыла. Тюрюю-тюрюю ишледе махта-уагы тийишли болган жашлары, кызылары бля да ехтемленди. Бай-рамда алааны атлары да аштыгилденди: Хажимурат, Билар, Джабраил, Джукъетта, Руслан, Тайму-рад, Заур Кабаловле, Аица бля Мухадин Дре-евле, Хасим, Сафарбек, Мухарбек, Владимир, Фарима, Лариса, Тимур Каскеев, Хасим Галачиве, Севлетна, Фатима, Михаил Хацаевла, Кон-стантин Кумехов, Фе-лик Царикати, Альбина бля Фатима Царикаевле, Фатима Кокоева, Фати-ма Бабачиева, дагыда башкала.

Ахыры 4-чю бетдеди.

Ариу, ыспас сөзледен бля чакъгъан гюлпеден толу ингир

23 ноябрьде Нальчикде Кырал концерт залда композитор, устаз, жыры Бэзоаланы Алимни 50-жыллыгына аталган концерт болганды. Программага сөзлерин, макъамын да автор кеси кыраарган неча башхаланы сөзлерине максам салгъан жыр-ла киргендила.

Жарык тубешюну телевиденини диктору, жыры Аталаны Азюор ан-ханды эм андан ары бардырганды. Жыйылганла Бэзоаланы Ахматны жашы Алимни жашуу эм чыгарма-чылык жолуну ююсонди айтады. Юбиляр бюгюнлюкде жоюден аслам жыры авторду. Аны жыралын жа-ланды Малкыарда бля Къарачаида угъай, Къазагстанда, Кыргызстан-да, Татарстанда, Башкортостанда эм башха жерледе да айтылды.

Юлгоге аны «Жаш тууганды Малкыарга», «Страна легенды», «Тамаша», «Жаратам сени», «Тохта, алай тохта-деген эм башха, жетишпим айтылган хитлерин келтирге болуукъду.

Жыры Атталаны Азюор ан-ханды эм андан ары бардырганды. Жыйылганла Бэзоаланы Ахматны жашы Алимни жашуу эм чыгарма-чылык жолуну ююсонди айтады. Юбиляр бюгюнлюкде жоюден аслам жыры авторду. Аны жыралын жа-ланды Малкыарда бля Къарачаида угъай, Къазагстанда, Кыргызстан-да, Татарстанда, Башкортостанда эм башха жерледе да айтылды.

Чекер району администрациясына таматасыны бир орунбасары Улбаш-ланы Сахадин композиторга Кзабар-ты-Малкыарны Правительствосуну, бирси орунбасары Байсаланы Харун а району атандан сыйлы грамоталаны бергенди. Билим берг ууравлени-яны башчысы Фериданы Тереза да сабийлени юйретуге салгъан кыйы-ны ючюн ырызлыгынын айтады эм управленияны атандан аны сыйлы грамотаны туттурганды.

Концертте Алимни, сөзлерин кеси тагытып, максам салып кыраарган жырылары бля бирге башха авторланы назмуларына этилген жырылары да айтылгандыла. Аланы ичиде «Жул-дузул кечелде» (сөзлери Къулийланы Хажимусаны), «Сакъла мени» (сөзлери Отарланы Керимни), «Къарс-сөзлери Мокъсъланы Магометни), «Ариулары ариу» (сөзлери Отарланы Керимни), «Малкыарны» (сөзлери Махитланы Сафарны), «Фатима» (сөзлери Шауаланы Минналданни), «Тансык болуп Малкыарга» (сөзлери Лайпанланы Билланы), «Балкария мюя» (сөзлери Арафлайланы Алимни) эм башкала.

Ызы бля Азюор сахнага Кыашатау эли сабий хорун кыраарганды. Ариу кийинген кызычыкыла - Зокланы Амина, Керменланы Малика, Кюмец-ланы Жамилла, Густаланы Малика, Бэзоаланы Дарина, кылопары да да гинжиле тутуп, ююиларны «Бешк жырын» айтады, ана тилибизни чынг байлыгы ачылып, залдагы аны ала келлери жөкөрлолуп тынгылагандыла. Ол шөшүкчюла алында тизгин-леден биринде олтурган жашаулу тилибуруу: «Аллаха шүкр, тууду-ларбыз ана тилибизни унутурук тюююлюде. Сабийликке берилген зат эсде кыалады», - дегени келени жор-ер ырызлыгыларыны белгиси эди.

Кыуанчылы, ариу сөзледен, чакъгъан гюлпеден, башха саулбайрам, жарык бетпеден да тогу айдан ингир Бэзо улуну «Страна легенды» деген жыры бля бошылганды. Аны автор Төппеланы Алим эм Атырзаланы Эл-дер бля бирге айтады. Юбиляр, ол жырга салган Ата журтубузга да сый берип, жыйылганла жырга-ерге тургу тынгылагандыла.

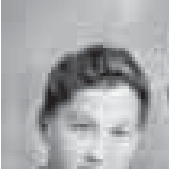
Насып деген ол болуп - кюнчиг, кыаруунг да, жыр искусство, сабий-ны аны бля тубешюну, културага юйретуге дегенча, алай ары да, иги да ишлеге кетени, ала ючюн колпен махтау да. Миллетины аты эткен кыуанчы, ырызлыгы келендирип, композиторубуз энита да кен ары жырыла бля этген, тенгликче, шөхлукъга сакъ болган, юлголо юююно башчысы, юч жашы бля бир кыяны атаптары Алимге, ол сюйгенде, аны сюйген-леге да Аллах кийик саулук, бийик илхам, ариу насып, мамыр жашау берсин.

МУСУКАЛАНЫ Сакнат.

ЮЛГОГЕ АЛЫРЧАЛА

Комсомолчу кызыны жигитлиги халкыны эсиндеди

Хар заманын кесини жигитлиги бардыла. Аны алайыгына шагъат бола да келбиз. Совет заманы сабийлери, шюлда кыайсы бирбиз окумактагыбыз, эшит-мегенбиз Дмитрий Карбышаны, Павлик Морозовну, Олег Кошевойны, Зои Космодемьянсканы, Александ Матросовну эм кеп башхаланы ююслерин-ден. Аланы келтире эдиле бизге колгоге устазлары-быз, адамлыкларыны, ниетлерини шышларын аныгалта.

Зоя Космодемьянская кырындышы Александр бля.

Бюгюнлюкде, школ кеме-юмузюнозюму эсгерге огуесе жашауун торлен-генинени кыайгыра, бизни телю уа, мен кем-сим а эталлык болупму иретке. Жылы кабинетде, отуода олтура, нени да айтырга болуукъду. Алай шөвдо, уруш фильмлеге кырай окуяны, аны отун керген хар адамга, бютюнда назик медестра кыыз-чюлукъда, не уллу са-ууга да бериге болуугу-на тюшонгенингер турса.

1941 жылы 21 ноябринде отгардыла сакъ-ынылган кыуум бир неча элде, буйрукну толту-ра, немчиле орналган юйлене кюйордериле. Бир-бирлери илишанган алып атууга тюшедиле, бирслери уа - ажащадыла. Аланы санында Зоя да болады. Ол жесир болады, анга кыаты заруатлыгы жетдирди. Аны айтып болмазча кыйнап, тую-кюп, арта уа Петрищев-да майданда асмакъга асдыла.

Ол а Запад фронтуну буй-ругун толтура эди. Косо-демьянская Улуу Ата журт урушун кезионде Совет Союзу Жигити деген ата тийишли болган тийири-шыланы ичиде биринчи-ди (белгиленден сора). Аны жолгогъан жеринде «Зоя, хар адамга, бютюнда назик медестра кыыз-чюлукъда, не уллу са-ууга да бериге болуугу-на тюшонгенингер турса.

девичедеги кызырлагы көчгөргөн эдиле. Космодемьянская сы-ганан заруатлыгы, малгууланы атлары да билгингенден сора заруаткыны 33-2 жашуу полкуну солдатлары бля офицерлери жесирге алынгандыла, аланы жерлеринде илишанга салырга деп буйрукъ чыктыганды.

Ол а Запад фронтуну буй-ругун толтура эди. Косо-демьянская Улуу Ата журт урушун кезионде Совет Союзу Жигити деген ата тийишли болган тийири-шыланы ичиде биринчи-ди (белгиленден сора). Аны жолгогъан жеринде «Зоя, хар адамга, бютюнда назик медестра кыыз-чюлукъда, не уллу са-ууга да бериге болуугу-на тюшонгенингер турса.

1941 жылы 21 ноябринде отгардыла сакъ-ынылган кыуум бир неча элде, буйрукну толту-ра, немчиле орналган юйлене кюйордериле. Бир-бирлери илишанган алып атууга тюшедиле, бирслери уа - ажащадыла. Аланы санында Зоя да болады. Ол жесир болады, анга кыаты заруатлыгы жетдирди. Аны айтып болмазча кыйнап, тую-кюп, арта уа Петрищев-да майданда асмакъга асдыла.

Зоя 1923 жылда 13 сентябрьде Осюю-Гай элде усталаны ююорден тууганды. Аны кесинден кичи кыарындышы Алек-сандар да эгечи жоюл-гандан сора төрт жыл-дан, Фронтта жан берип, Совет Союзу Жигити болганды. Кыш шюлда иги окугунды. Тарх-дан эм литературадан дерслени сюйгенди. Ада-бият институту кирирге мураты бар эди.

Ол совет халкыны Улуу Ата журт урушда жи-гитлигин белгисиди. Аны сифаты суратлуу пите-ратурда, публицика-да, кинематографияда, живописче, музей экс-позицияла да ачык-ланганды. Сөз ючюн, «Жашауун заруатлыгы зей Германянда Эгерчи шахарда да болганы бюгюнлюкде кеп затны ююсонди айтады.

Ол а Запад фронтуну буй-ругун толтура эди. Косо-демьянская Улуу Ата журт урушун кезионде Совет Союзу Жигити деген ата тийишли болган тийири-шыланы ичиде биринчи-ди (белгиленден сора). Аны жолгогъан жеринде «Зоя, хар адамга, бютюнда назик медестра кыыз-чюлукъда, не уллу са-ууга да бериге болуугу-на тюшонгенингер турса.

1941 жылы 21 ноябринде отгардыла сакъ-ынылган кыуум бир неча элде, буйрукну толту-ра, немчиле орналган юйлене кюйордериле. Бир-бирлери илишанган алып атууга тюшедиле, бирслери уа - ажащадыла. Аланы санында Зоя да болады. Ол жесир болады, анга кыаты заруатлыгы жетдирди. Аны айтып болмазча кыйнап, тую-кюп, арта уа Петрищев-да майданда асмакъга асдыла.

Зоя 1923 жылда 13 сентябрьде Осюю-Гай элде усталаны ююорден тууганды. Аны кесинден кичи кыарындышы Алек-сандар да эгечи жоюл-гандан сора төрт жыл-дан, Фронтта жан берип, Совет Союзу Жигити болганды. Кыш шюлда иги окугунды. Тарх-дан эм литературадан дерслени сюйгенди. Ада-бият институту кирирге мураты бар эди.

Ол совет халкыны Улуу Ата журт урушда жи-гитлигин белгисиди. Аны сифаты суратлуу пите-ратурда, публицика-да, кинематографияда, живописче, музей экс-позицияла да ачык-ланганды. Сөз ючюн, «Жашауун заруатлыгы зей Германянда Эгерчи шахарда да болганы бюгюнлюкде кеп затны ююсонди айтады.

Бабуентини шюлдунда Бэзо улун окуткан кысыкчыла бля жашчык-ла Къазийланы Милана, Батчаланы Амина, Асанланы Самат, Бэзоаланы Асхат, усталарыны алагы салгъан кыйыны туура эте, аны «Анама» деген жырын айтып, кыуанчыны бю-тюнда жарык этгенди. Таукенланы Танзила уа «Талу кызыкчыма мен» деген жылгады.

«Кзабарты-Малкыар» телевиденини таматасыны экинчиси, Лермонтов атлы комитени члени Ботталаны Мурат жыр искусствого, културага эткен кы-шумчулугу ючюн комитени атандан юбиларны улпу поэти майдалы бля саугалаганды. Ол, кыша сөзюнде Алимге окуучуланы жашау жолга-а тюзетени ючюн ырызлыгынын бил-дире: «Бюгюнчю сабийле тамблагы жамауатдыла», - деп эсгергенди.

Сакнага юбиларны кеп фахмулу хотасы, шөху кыагыланды. Ол санда Асанланы Кулина, Этчеланы Музафар, Төппеланы Алим, Тюменланы Аишат бля Жаннат, Таукенланы Салим, Этчеланы Ислам, Къубайланы Махмут, Занки-шланы Марат, «Жашлык» ансамбле, Билланы Аслан, Кючюкланы Аслан, Аппайланы Алим бля Радимила, «Ас-Алан» кыуам, Холмамжаны Кыйсын, Къазийланы Алихан, Аталаны Азюор.

Алгъа таукел къарайдыла, салгъан муратларына жетерге кёллендиле

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.

Байрамны кёл конкурсланы лауреаты «Бека» труппе ансамбль ачканды. Андан сора келген къонакъладан кёлле, сахнагъа чыгъып, алгъыш сёлге айтхандыла, сауғала да бергендиле. Лежэн району администрациясыны башчысы Сафбарби Инжижиков компьютер техниканы эки комплектин сауғалаганды. Зарема Кабаловагъа бла Венера Кардановагъа кёл жылланы жетишимли урунганлары эмда ахшы сабийле ёсдоргенлери ючюн администрацияны атындан ёсосуе къызгъатла бергенди. Элини отгуруу къараларындан бири Кумехов Емюн Озреки 100-жыллыгъыны жаңгы Маданият къалдада белгилеген кюннге да сау-саламат жетерча Аллах насип берсин, деп тежегенди.

КъМР-ни Правительствоюну Председателини орунбасары Таймураз Аюзов а республиканы Башчысы Юрий Кожухов писъмюсю окугъанды. Анда былай жазылады: «Жюргемги теренинден алгъышайла. Озреки тарыхы Къабарты-Малкъарныкы бла къаты байламдыла. Мында ишни сойган, фахмуш адамла жашайдыла. Ала республикабызгъа кёл ахшы инсан къышхандыла. Биюнюлюкде да, чырмаулагъа да къарамай, жаш тёлго, абдаданы ахшы тёрлерини унутмай, республиканы экономикасын айнытугъа тиимшли юлюшюн къышады. Озрекиле алгъа таукел къарайдыла, ахшы муратла саладыла, алгъа жетер ючюн къолдан келгени амалсызлыкъларны бир тюрлю ишенигъи къышду. Хар юйюрге насип, монглык, саулык тежеиме!» Андан сора Таймураз Аюзов урунуун ветераны Маир Тупов КъМР-ни Правительствоюну Сайлы граматасы бла сауғаланганын айтп, аны анда тутурганды.

Шимал Осетия-Алания Республиканы Правительствоюну Председателини орунбасары Рустам Каисаев да эллиени бир къауумуна ахшы ишленгенлери, миллетлени, республикаланы араларында шухёк байламлыкъланы кючлендириуге себеплик этгенлери ючюн сайлы граматала бергенди. Депутат Арсен Озрков да КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорованы алгъышпау писъмюсюн окугъанды эмда бир неча адамгъа законле чыгъаруу органы Сайлы граматасын бергенди.

Алгъышпаулары РСО-Аланияны башчысы, парламент эмда правительствоу да жибергендиле. Аланы миллетлени ишлери жаны бла министр Аслан Цицув тура этгенди. Горский университетини ректору Таймураз Кабалов а талай жыл мындан алгъа КъМР-ни биринчи Президенти Валерий Кожов айтхан сёлзени озсегенди: «Югериле бла биз кизге айланганла угъай, туугъан къарындашлабыз», деген эди ол. «Бизни ызыбыздан келген жаш тёлго ол сёлзени магъаналылыкъларын дайым да эсеринде тутарларын союме. Халкъларыбызны араларында шухёк

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Эсепле

Администрацияланы къармашуларына къаралгъанды

Шимал Кавказын Граждан кюрюрунлушу ишлери, къыйын болуула эмда табиगत къыйынлыкълары хаталарын кетириу жаны бла арасы «Жер-жерли самоуправленини органылары арасында адамлагъа къоркъуусу жашу болуула кюрюу жаны бла айырмалы» деген конкурс бардырган эди. Анда Элбрус район биринчи жерге тийшли болганды. Конкурс СКФО-да эллини, ша-

харланы эмда шахар окулганы, сора районланы араларында бардырылганды. Аны эсеплениу къыргъа хаталарын кетириу аур халланы кезиуеринде администрацияла кеслерини къалай жюрюктенлерине, хаталаны кетириу не мадарла этгенлерине, адамланы къоркъуусулукъларын къалай бла жалчыханларына, от тошукюу къажау профилактика иш къалай кюралгъанына, граждан

кюрюрунлушу жаны бла тийшли окулганы бла праволуу актлары ишлемлери къалай толтурулганына къарагъанды. Бириккен дежурный диспетчер службаны ишин тап кюрюугъа эс бурулганды.

Алиса ТАРИМ.
Элбрус муниципал районун жер-жерли администрациясыны пресс-службасын таматасы.

СОРУУ-ЖУУАП

Юй тюплеге жер юлюшле кимлеге бериледиле?

Шахарда жашагъанла администрациягъа берген со-рууларыны асламысы юй ишлерге хакъсыз юй-люшле кимге берилерге тийшли болганы эм аны къалай алгъа жарыргы бла байламдыла. Нальчикчи Анзор К. былай сорады:

«Кюнюз ахшы болсун! Мен зшиттенден, Вольный Аулда бир жамауат организация районода лгъотачы къауумгъа саналгъан граждандыла жер юлюшле алгъа чыгъаруу къышду. Кертини бла да, ол алай эсе, мени, юч сабийини атасыча, ол сатаргъа къышаргъа онг бардым?»

журтларын иглендирирге бу категориялы граждандыла эркинлик бериледи:

- Саулык сакъла, билим беруу, социал, спорттан, физкультура бла келгенде специалле КъМР-де къырал неда муниципал организацияда талай заманы, эм азындан а, беш

журтларын иглендирирге бу категориялы граждандыла эркинлик бериледи:

- Саулык сакъла, билим беруу, социал, спорттан, физкультура бла келгенде специалле КъМР-де къырал неда муниципал организацияда талай заманы, эм азындан а, беш

Соруугъа Нальчик шахар округун администрациясыны жашу журтла жаны бла управлениыны таматасы Ольга ТАУКАНЕЦ жууап береди:

«Лгъоталары болгъан категориялы граждандыла юй ишлерча жер юлюшлени берирге жалаанда Нальчик шахар округун администрациясыны эркинлиги барды. Ол жумушну башха бир тюрлю организация бардырыргъа эркин тюрлюю. Ол тизмени юридический жаны бла кючю жокъду. Алай эсе уа, ол законсузлыкълар саналады. Юй ишлерча жер юлюш алгъа документлени Нальчикни администрациясына бойсунган жашу-журтла жаш юйюрен жалаанда бирине 35 жыл болмагъа керекди; • Сакът сабийге къарган юйюрге; • Къыйын ауруулары болгъан саузулагъа; • Юй неда андан аслам сабий ёсдорген юйюрге. Бу категориядагъыла заявление бергенлеринден сора хакъ-

жылны урунугъа келишимлери бар эсе; • Заявление берген кезиуде жаш юйюрен жалаанда бирине 35 жыл болмагъа керекди; • Сакът сабийге къарган юйюрге; • Къыйын ауруулары болгъан саузулагъа; • Юй неда андан аслам сабий ёсдорген юйюрге. Бу категориядагъыла заявление бергенлеринден сора хакъ-

журтларын иглендирирге бу категориялы граждандыла эркинлик бериледи:

- Саулык сакъла, билим беруу, социал, спорттан, физкультура бла келгенде специалле КъМР-де къырал неда муниципал организацияда талай заманы, эм азындан а, беш

жылны урунугъа келишимлери бар эсе; • Заявление берген кезиуде жаш юйюрен жалаанда бирине 35 жыл болмагъа керекди; • Сакът сабийге къарган юйюрге; • Къыйын ауруулары болгъан саузулагъа; • Юй неда андан аслам сабий ёсдорген юйюрге. Бу категориядагъыла заявление бергенлеринден сора хакъ-

Грек-рим тутушуу

Къазанда кесин танытханды

Къазан шахарны спорт еднорстволаны «Ак Барс» дворцеинде оналты жыллары толмагъан жашланы араларында грек-рим тутушуудан Россейни биринчилиги бардырылганды. Анга къыралны 48 регионундан 500-ден аслам спортчу къатышханды.

башхалагъа аз да онг бермей, биринчи болганды. Ол Квалмукъдан, Коми Республикадан, Москва областыдан спортчуланы хорлаганды, финалда уа 8:3 эсеп бла Свердловск областыны келечисин къытханды.

100 килограммгъа дери аурулык категорияда «алтын» ючюн 30 гёжеф тутушханды. Алай «Элбрус» спорт школдан Бийчеккуланы Даулет,

Даулет аны бла эришленгенде 10-12 килограммгъа жегилрек болгъанын белгилерге тийшлиди. Аны тренер Этезланы Хусейн юйретеди.

Карате

Алтын майдал бла къайтхандыла

Минеральные Воды шахарда сабийлени, кадтелени эм юнорланы араларында каратеден Ставрополь крайны биринчилиги бардырылганды.

Кесини жыл саны эм аурулык категориясында «алтынны» Керим Алихаджиев алгъанды. Экинчи жерге Алан Дзамиков, Бачиланы Эмир, Адыл Таргоков, Теккиланы Куяун чыкыгъандыла. Абдулаланы Имам ючюнчю болгъанды. Аланы тренерле Руслан бла Рустам Нахушевле, Евгений Могилевец юйретдиле.

Анга 130-гъа жууук спортчу къатышханды, ол санда Къабарты-Малкъардан бла Карачай-Черкесден да. Бизни республиканы атындан Элбрус районун олимпиада резервли сабий-жаш тёлго спорт школуда жарау этгенле мерешгендиле. Ала арха алты майдал бла къайтхандыла.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Элбрус районун командасы.

Универсал сермеш

Дунианы эки кере чемпиону

Быйлы 21 ноябрьде Калуга областыны Медьинь шахарында универсал сермешден дунианы чемпионгъа бошлганды. Анга 37 къыралдан 250-ден артык спортчу къатышханды. Россейни жыйымдык командасы бителуо зачётада биринчи жерге чыкыгъанды. Аны къауумуна Къабарты-Малкъарда МВД-да къулулук этген Аслан Шибихов да киргенди. Ол турнирни ахырында 75 килограммгъа дери аурулыкда сермеш. Къазагъандан спортчуну болжалдан алгъа хорлап, экинчи кере да дунианы чемпиону болгъанды эмда спортчу сайлы устасын мардасын да толтурганды.

Билдирю

Школ спортну фестивалына чакырабыз

30 ноябрьде «Гладиатор» спорт комплексе «Осал къылыкъланы орунуларына – спорт» деген битеруесый акцияны келеринде Школ спортну фестивалыны къууачыны халда ачылуу боллукду. Аны программасына кере огууучула баскетбол, волейбол, гиче футбол ойнаркъыдыла, регбие, художественный гимнастикада усталыкларын кёрюторюкюдоле. Культура управлениыны сабий чыгъармачлыкълану керюторюкюдоле (Нальчикни искусстволаны 1-чи номерли школуну келечилери, шёндюлюо сахна труппелени «Аробек» ансамбли, «Асса» югюлюо ансамбли) къатышулары бла концерт боллукду. Фестивалны Нальчикни жер-жерли администрациясыны культура управлениы, Физкультура, спорт эмда шах тёлго ишлери жаны бла управление бла Билим беруу департамент кюрюйдиле.

Прокуратура

Жарауланы кезиуонде жюрге тохтагъанды

Бахсан шахарны прокуратурасы шахарны 6-чы номерли школуну 8-чи классыны окуучусу, ол 2002 жылда тургъанды, ёлгени бла байламлы бардырылгъан тинтиуени контрольгъа алганды. Аны юсонден бизге ведомствону пресс-службасындан билдиргендиле.

Ачыкланганынча, быйлы 22 ноябрьде Бахсанны спорт школунда каратеден жарауланы кезиуонде жашны кёрюргине урганларында, аны жюрге тохтагъанды. Шахарны Ара болнициясына жетдиргенлеринде, врачла жаш спортчу ауушханын тохтадыргъандыла. Жаш адам спорт секцияда 2012 жылдан бери жарау этеди.

Бу жарысулу шартла бла байламлы Бахсан шахарны прокуратурасы жолаула этген кезиуде акъылбалык болмагъанланы жашауларын бла саулыкъларын сакълау жаны бла жорулкы къалай толтурулганыларын эмда спорт комплекс ишленгенде законла къалай сакъланганыларын тинтиди.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырагъанды.

Полицияны хаккюнюк ишинден

Тёрт пакетде - наркотикле

Май районун полициячылары алгъаракълада сюд этилген 29-жыллык кишини юйюн тинтген кезиуде битимделен алынган веществолары бла тёрт полимер пакет бла наркотикле жугъу сауугла тапханды.

Экспертлени тинтиуери сыйрылгъан пакетледе веществола наркотикле болганынын кёрюзгенди. Аладан 411,2 граммы марихуана эди, 0, 72 граммы уа – гашиш жууа.

Эр киши аныгъатханынга кёре, ол бу затланы шахарны алгъа кылгъан кыл-гичлик ташыгъан жерде тапханды эм алыны, сатмай, кеси хайырлангъа алгъанды. Анга уголовный иш ачаргъа оную этилгенди.

Аманлык этгенине жендиргенди

2016 жылны 21 ноябринде МВД-ны Май районода бёлюмине Котларевская станицасында жашгъан 80-жыллык тиширбунда тоналганыны юсюнден заявление келгенди. Ол болницияда стационар жалада жата болгъанды. Кюндюз палатада аны сумкасында 5 мин 550 сом урланганды.

Бардырылгъан излеу ишлени кезиуонде аманлык этгенине ишеклик тудургъан инсан тутулганды. Ол кеси да бу болницияда багъыла тургъан Майский шахардан 18-жыллык къызды. Уручу этген ишине жендиргенди эм алгъан ахчасын къайтаргъанды. Анга уголовный иш ачылгъанды.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТАЛАНЫ Жамал
РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУЛЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары)
ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нахабат (баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретары)
МОКЪБАЛАНЫ Зуура (культура бёлюмю таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика жашуу бёлюмю таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторуу примешай – 42-63-01.
Баш редакторуу орунбасары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь – 42-66-85.
Секретариат – 40-93-62, Корреспонда – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.ПОМ.ТЕРИ:
Жамауат-политика жашуу – 42-24-02, 42-67-68.
Культура – 42-75-82, 42-66-76.
Социальный-экономика – 42-66-73, 40-59-18.
Жангъалык эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окуучуула бла байламлыкълар жюрюкчуу эм реклама – 42-37-94.
Эчи корреспондент – 42-68-72.
Тизмачида – 40-28-97, Бухгалтерия – 42-30-87.
Операторла – 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къыргъат жюрюктейсин.
Кюлжамалгъа речение этилмейсин эм ала арха къайтарылмадыла.
Газетде басылганын материалла айтхандан оюмла редакцияны оюму бла келтириле боллукду. Алада айтханды хар зат ючюн.
Россей Федерациясы Басманы юсюнден законну тийишлиликте материалланы авторлары кеслери жууапдыла.
Редакция авторлардан 400 гечте тизгенден (машина бла жазылган 5-6 бет) келино алмайды.
Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликерини кюрюлуу жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистрация этилгенди.
Регистрация номер – П—0066. Индекс – 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини компьютер службабы хазыр этгенди.
Газет «Тетраграф» ООО-ну тинюграфиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33.
Газетлени ислерине тапханды ючюн КъМР-ни почта сувьясы федеральный Управлениы жууапдыла.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10.
Газетлени роинагъа сатыу ючюн КъМР-ни «Республиц» акционер обществосу жууапдыла.
Телефон: 42-49-34.

Номерге графика кере 19 00 сагъатта кюл салынады, 20 00 сагъатта кюл салынады.
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Мусукаданы Сакинат – дежурный редактор,
Кесенилданы Зууфия – жууаплы секретариаты орунбасары,
Зелланы Лида – (1, 2-чи бетле),
Гелланы Валентина – (3, 4-чи бетле) – корреспондент.
Тиражи 2100 экз. Заказ № 1793
Багъасы 10 сомду.
РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ НЕДАТЫНЫ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru